

ГЕЙЛ  
ЦУКИЯМА

Градината  
на самуряя

The book cover features a stylized illustration of a woman's profile in a traditional Japanese kimono. The kimono is light-colored with a pattern of orange and red flowers and green leaves. The woman's hair is dark and styled in a bun. The background is a solid blue color. The title 'Градината на самуряя' is written in a bold, dark blue font across the center of the illustration.

ГЕЙЛ  
ЦУКИЯМА



Градината  
на самуря

Превод от английски  
Майре Буюклиева

*beni*  
TORIAL

София, 2023

Всички права на български език са запазени.

Възпроизвеждането на цялата книга или на части от нея под каквато и да било форма е забранено без писменото съгласие на издателство Benitorial.

Благодарим Ви, че купувате легално издание на книгата и не нарушавате Закона за авторско право и сродните му права.

THE SAMURAI'S GARDEN

Text Copyright © 1994 by Gail Tsukiyama

Published by arrangement with St. Martin's Publishing Group.

All rights reserved.

Градината на самурая

© Майре Буюклиева, превод от английски, 2023

© Яна Арзиропулос, дизайн на корицата, 2023

© Benitorial, издател, 2023

ISBN 978-619-7639-24-7

*В памет на Томас Ям*

Dear Reader -

THE SAMURAI'S GARDEN is a very special book to me. The story is very loosely based on my mother's beloved brother who was ill and was sent from Hong Kong to my great-grandfather's beach house in Japan to recuperate. The rest of the story and characters are fiction.

Writing THE SAMURAI'S GARDEN also taught me so much more about my own Japanese heritage. I hope you'll find the beauty and strength in reading this story that I found in writing it.

Warmest wishes -

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S. P. Lee', written in a cursive style with a long horizontal flourish extending to the right.

Скъпи читателю,

„Градината на самурая“ е много специална книга за мен. Историята е донякъде вдъхновена от скъпия брат на майка ми, който се разболял и бил изпратен да се възстановява от Хонконг в крайбрежната къща на праядо ми в Япония. Остатъкът от историята, както и другите герои, са измислени.

Докато пишех „Градината на самурая“, научих толкова много за японското си наследство. Надявам се, че четенето на книгата ще ви разкрие красотата и силата, които аз намерих в процеса на писане.

С най-добри пожелания,  
Гейл Цукияма

Не продумаха,  
гомакинът, гостът,  
белите хризантеми.

Ръота



есен

Таруми, Япония  
15 септември 1937 г.

Исках да стигна без чужда помощ, заради което тази сутрин склоних татко да ми позволи да пътувам сам от апартамента му в Кобе до крайморската вила на дяго ми в Таруми. Отне ми две седмици да го убедя – човек би помислил, че съм дете, а не млад мъж на двайсет години. Победата може да изглежда като нещо незначително, но през последните няколко месеца побеждавам толкова рядко, че за мен тя означава много – може би дори поставя началото на моето възстановяване. Точно преди да замина, си купих този бележник от японски пергамент, за да си записвам и останалите победи, които може да извадя късмет да постигна. Сега е отворен пред мен – с тънките си пясъчножълти страници, празни и притихнали като плажа под селото.

Откакто се разболях в Кантон миналата пролет, не съм имал време за себе си. Когато се влоших дотолкова, че да не мога да уча, преподавателите ми от Линянския университет ме изпратиха

у дома. Приятелят ми Кинг ме придружи на влака и се суетя около мен през целия път до Хонконг. Никога няма да забравя изплашеното изражение на майка ми в деня, в който се прибрах. Като страха на животното за малкото му. Не спирах да кашлям, дъх не можех да си поема. Докато Кинг и прислужникът ме пренасяха по циментовите стълби на къщата ни, майка ми стоеше в зеленото си копринено ципао\*, стиснала устни в права линия, сякаш се възпираше да извика. Вкъщи се озовах под непрестанния взор на зорките ѝ очи, както и на грижите на старата ни прислужница Чинг. Двете следяха всяко мое движение, сякаш се бояха, че мога да увехна току пред погледите им. Понякога ме гледаха така, сякаш вече съм се превърнал в спомен.

Разбирам тревогата им. Дните ми все още минаваха белязани от треска в късните следобеди и от постоянна суха кашлица. През цялото жежко, лепкаво лято горещината само влошаваше състоянието ми. Когато английският доктор постави диагнозата туберкулоза, майка изпрати телеграма на баща ми в Кобе. Тревогата ѝ се превърна в ужас и тя забрани на сестричката ми Пенелпи, която аз наричам Пай от самото ѝ раждане, да влиза в стаята ми.

Всяка сутрин Пай заставаше на прага и ми се усмихваше, изглеждаше по-малка от дванайсетте си години. Общо сме четири деца. По-голямата ми сестра Ан и по-малкият ми брат Хенри се върнаха

---

\* Традиционна китайска дълга дреха. – Б. р.

в Макао да учат и още са там. Всички сме получили християнски имена още при раждането си, защото баща ми вярва, че това е предимство в света на бизнеса, тъй като дава възможност на западните партньори да се обръщат по-лесно към нас. Неговата международна търговия процъфтява благодарение на подобни прогресивни идеи. Струва ми се, че апартаментът, който държи в Япония, се е превърнал в негов дом повече от семейната ни къща в Хонконг. Живее и на двете места, но заради начина, по който се покланя ниско, без да поглежда в очите, прилича по-скоро на японец, отколкото на китаец.

До края на юли жегата вече беше затиснала цял Хонконг, а междувременно моите трески идваха и си отиваха. Над къщата ни се беше спуснало тежко затишие, сякаш всички се движеха на забавен кадър. Майка ми беше по-разгрозителна от обичайното. Два дни по-късно по радиото дойде новината, че японците са превзели Тиенгзин и са обградили Пекин\*.

През август Хонконг тънеше в задух. В някои следобеди едва дишах. Баща ми написа: „Изпрати

---

\* Действието в романа се развива в самото начало на т. нар. Втора китайско-японска война (1937 – 1945). Започва с локално противопоставяне на военни части на двете страни край Пекин, но впоследствие се разраства и се превръща в една от основните арени на военни действия на Втората световна война. В началото Япония жъне победи, завземайки Шанхай и китайската столица Нанкин, но в крайна сметка войната приключва с победа за Китай. – Б. р.

Стивън при мен в Кобе, ще го заведа в Таруми. Климатът тук е по-сух, а въздухът е много по-свеж, отколкото в Хонконг“. Майка ми заръча на Чинг да подготви пътуването ми до Япония, а междуременно японците окупираха Пекин и изпращаха военните си кораби в Шанхай. Чувствах се ужасно, че оставям семейството и приятелите си, макар че така или иначе не ми беше позволено да се виждам с тях. Бях по-самотен от всякога.

Някак неволно ме налягат мисли, че времето, което ще прекарам в Таруми, ще е тихо като смърт. Поне морският бриз там е много по-успокояващ от горещата и влажна жега на Хонконг.

В края на август японците превзеха Шанхай, където кървавата разправа продължава и досега. Хиляди бежанци напуснаха Китай и построиха импровизирани бараки по и без това претъпканите улици на Хонконг. На път за пристанището усещахме мазния мирис на уличната храна и виждахме измъчените им, отчаяни лица, молещи за пари и разбиране. Тогава, на пристана в Коулун, майка и Пай изглеждаха като ограбени, докато махаха за довиждане на двама ни с Чинг. Едва когато реши, че съм изчезнал сред тълпата, майка вдигна бялата си копринена кърпичка и я притисна към очите си.

По целия път до Япония на борга на „Президента Уилсън“ Чинг не ми позволяваше да седя на окъпаната от слънцето палуба, без да съм се навлякъл

с поне три пуловера. Когато най-сетне пристигнахме в Кобе, тя се лепна за мен и изсъска: „Това са японските дяволи, които прогониха нашите китайци от домовете им“. Гледах оживените тълпи през прозореца на таксито, но като изключим малките групи войници, които обикаляха по улиците с праметнати на рамо пушки, останалите японци ми изглеждаха съвсем безобидни. Олекна ми, когато Чинг ме остави при баща ми и бързо се качи на кораба обратно за Хонконг.

Баща ми ни чакаше в апартамента си. Тялото му издаваше напрежение и така разбрах колко е изненадан от вида ми, макар че се опитваше да не го показва.

– Стивън – каза, – радвам се да те видя.

Очите му огледаха внимателно трескавото ми лице и измършавялото ми тяло, преди да ме прегърне и да допре ръка към вълнистата ми коса. От край време има слабост към косата ми, защото не е права като на повечето китайци. След това се отдръпна и каза меко:

– Ще поръчаме на Мичийо да приготви прословутите си *сукияки*\* тази вечер.

В Кобе беше съвсем малко по-хладно от Хонконг, а Мичийо не ме изпускаше от поглед почти колкото Чинг. Баща ми работеше много и до късно и не успяваше да намери време да ме заведе в Таруми, както беше планирал. Транспортът в цял

---

\* Ястие от месо и зеленчуци, което обикновено се приготвя директно на масата. В буквален превод означава „любими печени нещица“. – Б. пр.

Китай беше прекъснат и търговията на татко едва се гържеше на повърхността. Колкото повече се суетеше Мичийо и настояваше да си почивам и да се храня, толкова по-малко успях да се справя и с двете. Тогава осъзнах, че няма причина да не мога да стигна сам до село Таруми.

Тази сутрин в Кобе станах рано, облякох се и вече бях събрал багажа, когато баща ми почука леко на вратата, за да ме събуди. Багажът ми е лек – само един сандък, удобни дрехи, няколко книги, маслените ми бои и два пакета хартия. Баща ми обеща да ми изпрати скоро и няколко платна.

Пътят с кола до гарата премина в мълчание, като само на два пъти баща ми попита дали се чувствам достатъчно добре да пътувам. Дори кашлицата ми беше затихнала. Когато пристигнахме, той внезапно се обърна и ме попита:

– Имаш ли достатъчно пари?

– Да, даде ми повече от достатъчно – отвърнах аз, а ръката ми веднага напипа портфейла в джоба на сакото.

– Знаеш, че винаги можеш да ме намериш на градския номер.

– Знам, ба-ба\*, знам – отвърнах. Не спираше да ми го повтаря през последните две седмици.

– Най-важното е да се грижиш за себе си, да почиваш и да не се изтощаваш с това твое рисуване.

---

\* Татко (kum.). – Б. пр.

Стивън е млад художник от Китай, чиито дни са белязани от треската на туберкулозата. Изплашени за здравето на по-малката си дъщеря, родителите му го изпращат в крайморската вила на дядо му в малкото японско селце Таруми, за да се възстанови на свеж въздух. И макар да е прекарал там няколко лета в детството си, той сякаш за първи път наистина забелязва Мацу – вгълбения градинар, поддържал къщата през последните десетилетия, който поема грижите за Стивън.

Самурай по душа, Мацу е човек, отдаден на правенето на добро и намирането на красота в една жестока действителност. Неусетно, с отдаденост и любопитство, Стивън влиза в ролята на негов ученик, който тепърва ще открие стоицизма и спокойствието в същността на учителя си, както и новото за него, всеобхватно желание да развие устойчивостта на тялото и вътрешния си свят.

Скоро Стивън е обгърнат от миналото и настоящето на Мацу, и от всеотдайността му към Сачи, която е принудена да живее в откъснатото от света планинско селце Ямагучи. И докато историята на Мацу и Сачи се разгръща пред очите на читателя, на преден план изплува истинското значение на това да си самурай и да водиш достойно тихата битка на живота.

Дъщеря на японец и китаяка, Гейл Цукияма ни отвежда на омайващо пътешествие в два преплитаци се свята – тези на Япония и Китай в края на трийсетте години на миналия век, на прага на Втората световна война, което ни кара да се вслушаме не само в историята на Стивън, Мацу и Сачи – красива като градината на самурая, но и в търсенията на собствената ни душа.

Цена 24 лв. | 12.30 €

[www.benitorial.com](http://www.benitorial.com)



**beni**  
TORIAL